

An Investigation of the Relationship Between the Attitudes Towards Visual Arts Course and Life Satisfaction of Earthquake-Affected Students Living in Container Settlements

Duygu BENTLİ

Gazi University, Ankara -Türkiye

Ali Ertuğrul KÜPELİ

Gazi University, Ankara -Türkiye

Article History

Submitted: 27.05.2025

Accepted: 13.10.2025

Published Online: 24.10.2025

Keywords

Art Education,
life satisfaction,
student attitudes,
post-disaster Education,
middle school student

DOI: 10.29129/inujgse.1706305

Abstract

Purpose: This study aims to examine the relationship between middle school students' attitudes towards the Visual Arts course and their life satisfaction in the aftermath of the February 6, 2023 earthquakes centered in Kahramanmaraş, Türkiye.

Design & Methodology: The research focuses on students residing in container settlements, with the objective of identifying educational strategies that can support their psychosocial well-being in post-disaster contexts. The study was conducted using a descriptive survey model. Data were collected through the "Attitude Scale Towards Visual Arts Course" and the "Life Satisfaction Scale." The sample consisted of 116 middle school students living in the Renaissance Container City located in the Yeşilyurt district of Malatya. For data analysis, independent samples t-tests and one-way ANOVA were employed.

Findings: Findings indicated that demographic variables (such as gender, age, number of siblings, birth order, number of household members, and parental education level) had no statistically significant effect on students' attitudes or life satisfaction scores ($p > .05$). However, a significant difference was found in life satisfaction scores based on socio-economic status ($p < .05$).

Implications & Suggestions: While there are positive results between a positive attitude toward visual arts and life satisfaction, it is not a single determining factor. Based on the findings, it is recommended that visual arts education should be strengthened and socioeconomic differences should be taken into account in educational programs developed for post-disaster students.

Konteyner Kentte Yaşayan Depremzede Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumları İle Yaşam Memnuniyetleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Duygu BENTLİ

Gazi Üniversitesi, Ankara -Türkiye

Ali Ertuğrul KÜPELİ

Gazi Üniversitesi, Ankara -Türkiye

Makale Geçmişi

Geliş: 27.05.2025
Kabul: 13.10.2025
Online Yayın: 24.10.2025

Anahtar Sözcükler

Afet sonrası eğitim,
ortaokul öğrencileri,
öğrenci tutumları,
sanat eğitimi,
yaşam memnuniyeti

DOI: 10.29129/inujse.1706305

Öz

Amaç: Bu araştırma, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında konteyner kentlerde yaşamını sürdüren ortaokul öğrencilerinin Görsel Sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyetleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışma, afet sonrası süreçte öğrencilerin psikososyal iyilik hâlini destekleyebilecek eğitimsel uygulamaların belirlenmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Betimsel tarama modelinde yürütülen araştırmada veri toplama aracı olarak “Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Yaşam Memnuniyeti Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma, Malatya ili Yeşilyurt ilçesinde yer alan Rönesans Konteyner Kent’te yaşayan 116 ortaokul öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA testleri uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin demografik değişkenleri (cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, doğum sırası, evde yaşayan birey sayısı, ebeveyn eğitim durumu) ile yaşam memnuniyeti ve görsel sanatlar dersine yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Ancak, sosyo-ekonomik düzeye göre yaşam memnuniyeti puanlarında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p < .05$).

Sonuçlar ve Öneriler: Görsel sanatlar dersine yönelik olumlu tutum ile yaşam memnuniyeti arasında olumlu sonuçlar olsa da tek başına belirleyici bir etken değildir. Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda, afet sonrası öğrencilere yönelik geliştirilecek eğitim programlarında görsel sanatlar eğitiminin güçlendirilmesi ve sosyo-ekonomik farklılıkların dikkate alınması gerektiği önerilmektedir.

GİRİŞ

Deprem gibi büyük ölçekli doğal afetler, yalnızca fiziksel yıkımlara değil, bireylerin psikolojik, sosyal ve eğitsel yaşantılarında da derin izler bırakmaktadır. Özellikle afet bölgelerinde yaşayan çocuklar ve gençler, travmanın etkilerini daha yoğun hissederken, eğitim süreçleri de bu durumdan doğrudan etkilenmektedir (Şahin & Durualp, 2024). Nitekim Türkiye gibi aktif fay hatları üzerinde bulunan ülkelerde, afet sonrası kurulan geçici barınma alanları, çocukların hem akademik başarılarını hem de duygusal gelişimlerini ciddi biçimde sınırlandırmaktadır (Tem i, 2024).

Bu doğrultuda, afet sonrası süreçte çocukların psikososyal iyilik hâlini destekleyebilecek araçların önemi giderek artmaktadır. Bu araçlardan biri olarak sanat eğitimi, bireylerin duygularını ifade etmelerine, travmatik deneyimlerle baş etmelerine ve içsel denge kurmalarına yardımcı olabilecek güçlü bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Malchiodi, 2020; Pressman & Cohen, 2005). Özellikle görsel sanatlar dersleri, yaratıcı ifade imk n  sunarak öğrencilerin stres, kaygı ve travma sonrası psikolojik yüklerini azaltmalarına katkı sağlamaktadır (Cropanzano & Wright, 2001; Lyubomirsky, 2001). Böylece sanat eğitimi, hem bireysel anlamda bir iyileşme alanı yaratmakta hem de okul ortamında öğrenmeye katılımı teşvik etmektedir.

Öğrencilerin afet sonrası yaşam deneyimlerinin, onların genel mutluluk düzeylerini ve eğitim süreçlerine yönelik tutumlarını da etkilediği bilinmektedir. Yaşam memnuniyeti, bireyin kendi yaşamına dair yaptığı öznel değerlendirmeleri temel alan bir psikolojik iyilik h li göstergesidir (Diener et al., 1985). Bu değerlendirme, özellikle travmatik deneyimlerin ardından, bireyin sosyal çevresi, eğitim olanakları ve ekonomik koşullarıyla doğrudan ilişkilidir (Pavot & Diener, 1993; Veenhoven, 2008). Bu bağlamda, öğrencilerin yaşam memnuniyetleri ile okul derslerine özellikle yaratıcı ve ifade temelli derslere yönelik tutumları arasında anlamlı bir etkileşim olması olasıdır.

Bu araştırmada, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında Malatya ili Yeşilyurt ilçesinde yer alan Rönesans Konteyner Kent'te yaşamlarını sürdüren ortaokul  ğrencilerinin, görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyetleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmadan elde edilecek bulguların; afet sonrası dönemde eğitim politikalarının yeniden yapılandırılmasına, öğrencilere sunulacak psikososyal desteklerin planlanmasına ve görsel sanatlar derslerinin iyileştirici potansiyelinin daha iyi anlaşılmasına katkı sunması hedeflenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada konteynerlerde yaşayan depremzede öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyetlerine ilişkin özelliklerinin çeşitli değer kenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, eğitim politikalarının ve afet sonrası destek programlarının daha etkili bir şekilde yapılandırılmasına yönelik öneriler sunulması hedeflenmektedir. Araştırmamız, görsel sanatlar derslerinin travmatik olayların olumsuz etkilerini hafifletmesi üzerine önemli bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Deprem gibi büyük ölçekli doğal afetler sonrasında eğitim, çocukların ve gençlerin psikososyal rehabilitasyonunda kritik bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, sanatsal etkinlikler ve özellikle görsel sanatlar dersleri, öğrencilerin duygusal ifade araçları olarak öne çıkabilir. Konteynerlerde yaşamını sürdüren öğrenciler, travma sonrası stres bozukluğu, kaygı, depresyon gibi psikolojik zorluklarla başa çıkmaya çalışırken, eğitim sürecinin onlara sağladığı destek önem kazanmaktadır. Bu araştırma, görsel sanatlar dersine yönelik tutumların, öğrencilerin genel yaşam memnuniyetleri üzerindeki etkilerini inceleyerek, bu dersin psikolojik iyilik hali üzerindeki potansiyel katkılarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Elde edilecek sonuçlar, eğitim politikalarının geliştirilmesinde ve deprem sonrası rehabilitasyon süreçlerinde önemli bir referans noktası olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Desen

Bu araştırma, nicel araştırma yaklaşımlarından betimsel tarama modeli çerçevesinde yürütülmüştür. Betimsel tarama modeli, mevcut durumun olduğu gibi ortaya konmasını hedefleyen ve belirli değişkenler açısından örneklemenin analiz edilmesine olanak sağlayan bir araştırma desenidir (Karasar, 2022). Bu model doğrultusunda çalışma, konteyner kentte yaşamını sürdüren ortaokul  ğrencilerinin Görsel Sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyetleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir model çerçevesinde yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini için katılımcı sayısı, Faul, Erdfelder, Lang ve Buchner (2007) tarafından geliştirilen G*Power güç analiz programı (sürüm 3.1.9.3, Almanya) esas alınarak belirlenmiştir. Güç analizi sonucunda, %95 güven düzeyi, %5 yanılma payı ve %30 etki büyüklüğü dikkate alınarak yapılan hesaplamalar sonucunda en az 111 katılımcının araştırmaya dahil edilmesi gerektiği belirlenmiştir. Olası veri kaybı ve ölçüm hatalarını önlemek amacıyla, bu sayının üzerinde olacak şekilde toplam 116 ortaokul  ğrencisi çalışma grubuna dahil edilmiştir. Katılımcılar, 6 şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler sonrasında Malatya ili Yeşilyurt ilçesinde yer alan Rönesans Konteyner Kent'te ikamet eden ve eğitimlerine devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaşları 11 ile 14 arasında değişmekte olup, seçim kriterleri arasında konteyner kentte ikamet etme ve örgün eğitime devam etme koşulları dikkate alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla iki farklı ölçek kullanılmıştır:

Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum  l eği: Öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılan bu  l ek, Aslantaş (2014) tarafından geliştirilmiştir. Beşli Likert tipi şeklinde yapılandırılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği ve iç tutarlılığı, açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ile test edilmiş; geçerlik ve güvenirlik düzeyleri yeterli bulunmuştur.

Yaşam Memnuniyeti  l eği (Satisfaction with Life Scale): Öğrencilerin genel yaşam doyum düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılan bu  l ek, Diener et al. (1985) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılmıştır. Beş madde ve beşli derecelendirme içeren ölçek, öznel yaşam memnuniyetini ölçmede yaygın olarak kullanılmaktadır.

Verilerin Analizi

Katılımcıların görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ve yaşam memnuniyetleri arasındaki farkı incelemek amacıyla; Bağımsız  rneklemler t-testi, iki grup arasındaki ortalama farkı incelemek için, Tek yönlü ANOVA, ikiden fazla grup arasındaki farkı test etmek için kullanılmıştır. Ayrıca, değişkenler arasındaki ilişkiyi değerlendirmek üzere Spearman's korelasyon analizi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Spearman korelasyon testi:

Bu çalışmada değişkenler arasındaki doğrusal olmayan ancak monoton ilişki düzeyini belirlemek amacıyla Spearman'ın sıra farkları korelasyon katsayısı (r_{sr_srs}) kullanılmıştır. Spearman Korelasyon Testi, parametrik olmayan bir istatistiksel yöntem olup, özellikle verilerin normal dağılım varsayımını karşılamadığı durumlarda tercih edilmektedir. Bu test, iki sıralı (ordinal) ya

da sıralamaya d n st r lebilecek sürekli değişken arasındaki ilişkinin yönü ve gücünü ölçmektedir.

Spearman korelasyonu, Pearson korelasyon katsayısının parametrik olmayan bir karşılığıdır ve değişkenler arasındaki ilişkinin doğrusal olup olmadığından ziyade monoton olup olmadığını inceler. Bu bağlamda, değişkenlerden birinin artmasıyla diğerinin de artma ya da azalma eğiliminde olup olmadığı değerlendirilir. Hesaplama sürecinde her iki değişkene ait gözlem değerleri sıralanır ve bu sıralar arasındaki farklar üzerinden korelasyon katsayısı elde edilir.

Test sonucunda elde edilen r_{sr_srs} katsayısı -1 ile +1 arasında değer alır. Katsayının +1'e yaklaşması, değişkenler arasında g c l  ve pozitif yönlü bir monoton ilişki olduğunu; -1'e yaklaşması ise g c l  ve negatif yönlü bir monoton ilişki olduğunu gösterir. Katsayının 0'a yakın olması, anlamlı bir ilişki bulunmadığını gösterir. Elde edilen korelasyon katsayısının istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını değerlendirmek için ilgili p-değer i incelenmiştir.

BULGULAR

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, betimsel istatistikler ve anlamlılık testleri aracılığıyla değerlendirilmiş; elde edilen veriler, öğrencilerin demografik özellikleri, sosyo-ekonomik durumları ve eğitim deneyimleri bağlamında çok boyutlu olarak yorumlanmıştır. Her bir değişkenin, tutum ve yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisi ayrı ayrı ele alınarak değerlendirilmiş; anlamlılık düzeyi taşımayan bulgular dahi pedagojik ve sosyal bağamlar içerisinde tartışmaya d hil edilmiştir. Bulguların analizi, yalnızca sayısal sonuçları ortaya koymakla sınırlı kalmamış, aynı zamanda afet sonrası psikososyal destek ihtiya ını görünür kılacak şekilde eğitsel yansımalarıyla birlikte ele alınmıştır.

Cinsiyet Değişkenine Göre Tutum ve Yaşam Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Araştırmada ilk olarak, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyeti düzeyleri arasındaki fark incelenmiştir. Bu değişkenin özellikle toplumsal roller, ilgi alanları ve duygusal ifade biçimleri açısından öğrencilerin sanat derslerine ve yaşam deneyimlerine yaklaşımlarını etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, cinsiyet temelinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı, bağımsız örneklemler için t-testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 1.

Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumların ve Yaşam Memnuniyet Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-testi Bulguları

	Cinsiyet	N	Mean	SD	t	p
GSDYT	Kız	74	82.52	13.59	.362	.718
	Erkek	42	81.33	21.90		
YM	Kız	74	17.54	5.30	.530	.597
	Erkek	42	17.02	4.53		

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$). Kız  ğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutum puanı ortalaması ($= 82.52$), erkek öğrencilere ($= 81.33$) kıyasla daha yüksek olsa da bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Benzer şekilde, yaşam memnuniyeti puan ortalamaları da kız öğrencilerde ($= 17.54$) erkek öğrencilerden ($=$

17.02) biraz daha yüksek olmakla birlikte, bu fark anlamlı düzeye ulaşmamıştır. Bu bulgu, cinsiyet değişkeninin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlar ve yaşam memnuniyeti üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymaktadır.

Yaş Değişkenine Göre Tutum ve Yaşam Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bir diğer boyutunu, öğrencilerin yaş değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ilerledikçe ilgi alanlarının, duygusal ihtiyaçlarının ve okul derslerine yönelik yaklaşımlarının değişiklik gösterebileceği düşüncesinden hareketle, yaş değişkeni anlamlılık açısından analiz edilmiştir. Bu kapsamda, 10, 11, 12 ve 13 yaş gruplarındaki öğrencilerin puan ortalamaları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş olup, bulgular aşağıda sunulmaktadır:

Tablo 2.

Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumların Ve Yaşam Memnuniyet Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Anova Testi Bulguları

	Yaş (Yıl)	N	Mean	SD	F	p
GSDYT	10	22	86.90	13.11	1.307	.276
	11	45	83.15	19.82		
	12	35	79.77	15.01		
	13	14	76.92	16.43		
	Total	116	82.09	16.99		
YM	10	22	16.81	5.54	1.452	.232
	11	45	17.93	4.78		
	12	35	17.88	5.14		
	13	14	15.00	4.33		
	Total	116	17.35	5.02		

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti.

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin yaş değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları ile yaşam memnuniyeti düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$). 10 yaş grubundaki öğrenciler, görsel sanatlar dersine yönelik en yüksek ortalama tutumu (= 86.90) sergilerken; bu puan, yaş ilerledikçe azalma eğilimi göstermektedir. 13 yaş grubundaki öğrencilerin tutum puanı ortalaması (= 76.92) en düşük düzeydedir. Benzer biçimde, yaşam memnuniyeti puanları incelendiğinde, 11 ve 12 yaş gruplarında memnuniyet düzeylerinin daha yüksek, 13 yaş grubunda ise daha düşük olduğu gözlemlenmektedir. Ancak bu farklar istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > .05$).

Bu bulgu, yaşın öğrencilerin sanat derslerine olan ilgisi ve genel yaşam doymu üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, yaş arttıkça tutum puanlarında görülen düşüş eğilimi, ergenliğe geçiş sürecinin etkileri, ifade biçimlerinin değişmesi ve derslere karşı ilgide farklılaşma gibi pedagojik faktörlerle ilişkilendirilebilir. Ayrıca, yaşam memnuniyeti puanlarındaki inişli çıkışlı yapı da öğrencilerin gelişimsel düzeyleri ve afet sonrası yaşantılarına verdikleri bireysel tepkilerle ilişkili olabilir. Anlamlılık düzeyine ulaşmamakla birlikte, bu gözlemler eğitimciler açısından dikkate değer ipuçları sunmaktadır.

Sosyo-Ekonomik Düzey Değişkenine Göre Tutum ve Yaşam Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin içinde bulundukları sosyo-ekonomik düzey, hem eğitim süreçlerine katılımı hem de yaşam doyumunu algılarını etkileyebilecek önemli bir değişkendir. Bu doğrultuda araştırmada, öğrencilerin düşük, orta ve yüksek gelir düzeylerine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum puanları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri incelenmiştir. Gruplar arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış; anlamlı farkın bulunduğu değişkenlerde farkın kaynağına yönelik post hoc analiz gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3'te sunulmaktadır:

Tablo 3.

Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumların Ve Yaşam Memnuniyet Puanlarının Sosyo-Ekonomik Düzey Değişkenine Göre Anova Testi Bulguları

	Sosyo-ekonomik Düzey	N	Mean	SD	F	p	Fark
GSDYT	Düşük (1)	13	84.69	15.36	.618	.541	-
	Orta (2)	95	81.30	17.22			
	Yüksek (3)	8	87.25	17.46			
	Total	116	82.09	16.99			
YM	Düşük (1)	13	12.23	5.23	9.107	.000	2,3>1
	Orta (2)	95	17.87	4.52			
	Yüksek (3)	8	19.50	5.97			
	Total	116	17.35	5.02			

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti.

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$). Düşük gelir düzeyine sahip öğrencilerin ortalama tutum puanı ($= 84.69$), orta gelir grubuna ($= 81.30$) kıyasla daha yüksek olsa da, bu fark anlamlı düzeye ulaşmamıştır. En yüksek ortalama ise yüksek gelir düzeyindeki öğrencilerde ($= 87.25$) gözlenmiştir.

Buna karşılık, yaşam memnuniyeti puan ortalamaları açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p < .05$). Post hoc analiz sonuçlarına göre bu fark, düşük gelir düzeyine sahip öğrenciler ile orta ve yüksek gelir düzeyine sahip öğrenciler arasında anlamlıdır. Düşük gelir grubundaki öğrencilerin yaşam memnuniyeti puanı ortalaması ($= 12.23$), orta ($= 17.87$) ve yüksek gelir grubundaki ($= 19.50$)  ğrencilerden belirgin şekilde düşüktür.

Bu bulgu, öğrencilerin yaşam koşullarının, psikososyal iyi oluş düzeyleri üzerinde etkili olduğunu ve afet sonrası süreçte sosyo-ekonomik desteklerin önemini ortaya koymaktadır. Görsel sanatlar dersine yönelik tutumlar açısından farkın anlamlı olmaması, dersin genel olarak tüm sosyo-ekonomik gruplarda benzer şekilde algılandığını gösterebilir. Ancak yaşam memnuniyetinde ortaya çıkan fark, eğitsel müdahalelerin yalnızca pedagojik değil, aynı zamanda sosyal destek politikalarıyla da bütünleşik olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Tutum ve Yaşam Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Aile yapısı ve kardeş sayısı, bireylerin hem eğitim süreçlerine hem de genel yaşam deneyimlerine etkiye bulunabilen önemli demografik değişkenlerdendir. Özellikle kalabalık ailelerde bireysel ilgi, kaynak paylaşımı ve duygusal destek gibi unsurlar öğrencilerin okul yaşantılarını ve psikososyal iyilik h llerini etkileyebilir. Bu doğrultuda araştırmada, öğrencilerin kardeş sayısı değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri tek yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 4'te sunulmaktadır:

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin kardeş sayısına göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$). Görsel sanatlar dersine yönelik tutum açısından en yüksek ortalama, 1 kardeşi olan öğrencilerde ($= 89.07$) gözlemlenirken; 2 kardeşe sahip öğrencilerde bu değer en düşük düzeye ($= 75.65$) inmiştir. Diğer gruplarda tutum puanları genel ortalamaya yakın seyretmektedir.

Yaşam memnuniyeti açısından değerlendirildiğinde, tüm gruplarda puan ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğu ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır ($p > .05$). En yüksek yaşam memnuniyeti ortalaması yine 3 kardeşi olan öğrencilerde ($= 17.85$) görülmekle birlikte, bu farkın tesadüfi olabileceği istatistiksel verilerle desteklenmiştir.

Tablo 4.

Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumların Ve Yaşam Memnuniyet Puanlarının Kardeş Sayısı Değerkenine Göre Anova Testi Bulguları

	Kardeş Sayısı	N	Mean	SD	F	p
GSDYT	1 Kardeş	13	89.07	15.38	1.320	.267
	2 Kardeş	20	75.65	17.18		
	3 Kardeş	27	82.22	17.93		
	4 Kardeş	30	82.13	16.32		
	5 Kardeş	26	83.38	16.91		
	Total	116	82.09	16.99		
YM	1 Kardeş	13	17.53	6.45	.173	.952
	2 Kardeş	20	17.65	4.14		
	3 Kardeş	27	17.85	4.52		
	4 Kardeş	30	17.06	4.45		
	5 Kardeş	26	16.84	6.18		
	Total	116	17.35	5.02		

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti

Bu sonuçlar, kardeş sayısının hem sanat dersine karşı tutumları hem de genel yaşam doyumunu belirleyici bir faktör olarak öne çıkmadığını göstermektedir. Ancak 1 kardeşi olan öğrencilerin tutum düzeyinin yüksekliliği, bireysel ilgi, aile içi kaynak paylaşımı ve duygusal destek gibi unsurlar bağlamında pedagojik olarak değerlendirilebilir. Her ne kadar anlamlı bir farklılık bulunmamış olsa da, bu değerkenin özellikle afet sonrası aile içi dinamiklerle ilişkili olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Doğum Sırası Değişkenine Göre Tutum ve Yaşam Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Bireyin aile içindeki doğum sırası, kişilik gelişimi, sorumluluk alma eğilimleri ve aile içi ilişkileri etkileyebilen bir değişkendir. Bu durum öğrencilerin hem akademik tutumlarını hem de genel yaşam doyumlarını dolaylı olarak etkileyebilir. Araştırma kapsamında, öğrencilerin doğum sırası değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri analiz edilmiştir. Bu amaçla, tek yönlü ANOVA testi uygulanmış ve elde edilen bulgular aşağıda Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Doğum Sırası Değişkenine Göre Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumları ve Yaşam Memnuniyeti Bulguları

	Doğum Sırası	N	Mean	SD	F	p
GSDYT	1. Sıra	50	83.30	16.48	.773	.464
	2. Sıra	28	83.75	19.07		
	3. Sıra	38	79.28	16.12		
	Total	116	82.09	16.99		
YM	1. Sıra	50	18.00	4.84	2.172	.119
	2. Sıra	28	18.07	4.82		
	3. Sıra	38	15.97	5.25		
	Total	116	17.35	5.02		

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin doğum sırası değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$). Görsel sanatlar dersine yönelik tutum puanı, ilk sırada doğan öğrencilerde ($= 83.30$) ve ikinci sıradaki öğrencilerde ($= 83.75$) oldukça benzer d zeylerdeyken, üçüncü sırada doğan öğrencilerde bu puan biraz daha düşük çıkmıştır ($= 79.28$). Ancak bu fark, istatistiksel anlamlılık düzeyine ulaşmamıştır.

Yaşam memnuniyeti açısından da benzer bir durum gözlemlenmektedir. Birinci ($= 18.00$) ve ikinci sırada ($= 18.07$) doğan öğrencilerin yaşam memnuniyeti puan ortalamaları birbirine oldukça yakinken, üçüncü sırada doğan öğrencilerin ortalaması ($= 15.97$) daha düşüktür. Ancak bu fark da istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmemektedir ($p = .119$).

Bu sonuçlar, doğum sırasının ne görsel sanatlar dersine yönelik tutumlar ne de yaşam memnuniyeti üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, üçüncü çocuklarda gözlemlenen düşüş eğilimi, geniş aile yapılarında bireysel kaynaklara erişimin sınırlı olması ya da ilgi paylaşımının artması gibi çevresel faktörlerle açıklanabilir. Özellikle afet sonrası geçici yaşam koşullarında, bu tür aile içi dinamiklerin öğrencilerin psikososyal durumları üzerinde dolaylı etkiler oluşturabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Evde Yaşayan Birey Sayısına Göre Tutum ve Yaşam Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Araştırmada değerlendirilen bir diğer değerşken ise öğrencilerin yaşadıkları konutlardaki birey sayısıdır. Aile bireylerinin sayısı, bireyin yaşadığı ortamın sosyal yoğunluğunu belirlemenin yanı sıra bireysel alan ve psikolojik rahatlık düzeylerini de etkileyebilir. Bu durum özellikle afet sonrası geçici yaşam koşullarında daha belirgin h le gelebilmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin evde yaşayan birey sayısına göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ve yaşam memnuniyetleri arasındaki farklılıklar tek yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiş; elde edilen bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Evde Yaşayan Birey Sayısı Değerşkenine Göre Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumları ve Yaşam Memnuniyeti Bulguları

	Evde Yaşayan Birey Sayısı	N	Mean	SD	F	p
GSDYT	1 Kişi	5	93.00	14.31	.877	.455
	2 Kişi	13	83.76	15.73		
	3 Kişi	36	80.19	17.75		
	4 Kişi	62	81.96	16.99		
	Total	116	82.09	16.99		
YM	1 Kişi	5	15.80	6.61	1.007	.392
	2 Kişi	13	17.76	5.94		
	3 Kişi	36	16.33	4.60		
	4 Kişi	62	17.98	4.94		
	Total	116	17.35	5.02		

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin evde birlikte yaşadıkları birey sayısı değerşkenine göre hem görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları hem de yaşam memnuniyeti düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$). En yüksek tutum ortalamasına yalnız yaşayan öğrenciler sahip olup ($= 93.00$), en düşük ortalama ise 3 kişilik hanelerde yaşayan öğrencilere aittir ($= 80.19$). Ancak bu farklılıklar anlamlılık düzeyine ulaşmamıştır.

Yaşam memnuniyeti açısından bakıldığında, 4 kişilik evlerde yaşayan öğrenciler en yüksek ortalamaı ($= 17.98$), 3 kişilik evlerde yaşayan öğrenciler ise en düşük ortalamaı ($= 16.33$) göstermiştir. Yalnız yaşayan öğrencilerin yaşam memnuniyeti puanı ($= 15.80$) da görece daha düşüktür. Fakat bu farklılık da istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > .05$).

Bu bulgular, evde yaşayan birey sayısının öğrencilerin görsel sanatlar dersine karşı tutumları ve yaşam memnuniyetleri üzerinde belirleyici bir etkisi olmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, yalnız yaşayan öğrencilerin yüksek tutum puanları ve düşük yaşam memnuniyeti puanları, bireysel ilgi alanlarına yönelme imk nının artmasına rağmen sosyal destek eksikliği gibi psikososyal boyutlarla açıklanabilir. Özellikle afet sonrası konteyner yaşam koşullarında, aile yapısının ve birey sayısının öğrencilerin genel iyilik hâlini nasıl etkilediğini anlamak, olası müdahalelere yön vermek açısından önem taşımaktadır.

Anne Eğitim Durumuna Göre Tutum ve Yaşam Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Ebeveynlerin eğitim düzeyi, çocukların akademik tutumlarını, sanat derslerine ilgilerini ve genel yaşam memnuniyetlerini etkileyebilecek önemli bir sosyo-kültürel faktördür. Bu bağlamda araştırmada, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ve yaşam memnuniyetleri analiz edilmiştir. Bu analizde, anne eğitim durumu "ilkokul", "ortaokul", "lise", " niversite" ve "lisansüstü" olarak sınıflandırılmış ve gruplar arası fark tek yönlü ANOVA testi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 7’de sunulmuştur:

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir ($p > .05$). Görsel sanatlar dersine yönelik en yüksek tutum puanı ortalaması,  niversite mezunu annelere sahip öğrencilerde ($= 85.51$) görülürken; en düşük ortalama ortaokul mezunu annelere sahip öğrencilerde ($= 74.72$) gözlemlenmiştir. Ancak bu fark anlamlı düzeyde değildir.

Benzer şekilde, yaşam memnuniyeti puanları açısından da gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). En yüksek yaşam memnuniyeti puanı ortalaması, yine  niversite mezunu annelere sahip öğrencilerde ($= 18.07$) görülmektedir. Diğer gruplardaki puan ortalamaları birbirine oldukça yakın seyretmektedir.

Tablo 7.

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Anne Eğitim Durum Değişkenine Göre Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumları ve Yaşam Memnuniyeti Bulguları

	Anne Eğitim Durumu	N	Mean	SD	F	p
GSDYT	�lkokul	32	84.40	16.96	1.605	.178
	Ortaokul	18	74.72	13.77		
	Lise	22	79.13	19.23		
	�niversite	39	85.51	16.75		
	Lisans �st�	5	80.20	14.23		
	Total	116	82.09	16.99		
YM	�lkokul	32	17.06	4.85	.504	.733
	Ortaokul	18	16.11	5.063		
	Lise	22	17.54	5.40		
	�niversite	39	18.07	4.93		
	Lisans �st�	5	17.20	6.14		
	Total	116	17.35	5.02		

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti

Bu bulgular, anne eğitim düzeyinin, öğrencilerin hem görsel sanatlar dersine yönelik tutumları hem de yaşam memnuniyetleri üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, yüksek eğitim düzeyine sahip annelerin çocuklarında görülen daha olumlu tutum ve yüksek yaşam doyumunu, eğitimi ebeveynlerin çocuklarına sağladığı bilişsel ve duygusal destekle ilişkili olabilir. Afet sonrası geçici yaşam alanlarında, aile içi destek ve ebeveynlerin eğitim geçmişi gibi değişkenlerin etkisinin dolaylı biçimde yansıyabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Baba Eğitim Durumuna Göre Tutum ve Yaşam Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Baba eğitim durumu, öğrencilerin eğitimsel başarıları ve derslere karşı tutumlarının yanı sıra yaşam doyumlarını etkileyebilecek bir diğer önemli sosyo-kültürel faktördür. Ailedeki ebeveyn figürlerinin eğitim düzeyi, çocukların akademik gelişimlerine, değer algılarına ve psikososyal destek kaynaklarına erişimlerine dolaylı katkılar sunabilmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri arasındaki fark tek yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur:

Tablo 8.

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Baba Eğitim Durum Değişkenine Göre Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumları ve Yaşam Memnuniyeti Bulguları

	Baba Eğitim Durumu	N	Mean	SD	F	p
GSDYT	İlkokul	19	81.78	15.70	1.828	.128
	Ortaokul	14	72.64	14.83		
	Lise	34	86.55	16.87		
	�niversite	35	82.80	16.53		
	Lisans �st�	14	79.35	19.92		
	Total	116	82.09	16.99		
YM	İlkokul	19	15.05	5.25	1.639	.170
	Ortaokul	14	17.85	4.92		
	Lise	34	17.23	5.22		
	�niversite	35	17.74	4.73		
	Lisans �st�	14	19.28	4.56		
	Total	116	17.35	5.02		

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti

Tablo 8 incelendiğinde, öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre hem görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları hem de yaşam memnuniyeti düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Baba eğitim düzeyi “lise” olan öğrenciler en yüksek tutum ortalamasına sahipken ($= 86.55$), en düşük ortalama “ortaokul” mezunu babaya sahip öğrencilerde görülmüştür ($= 72.64$). Ancak bu fark anlamlı düzeye ulaşmamıştır ($p = .128$).

Yaşam memnuniyeti değişkenine bakıldığında, baba eğitim düzeyi “lisansüstü” olan öğrenciler en yüksek ortalama sahipken ($= 19.28$), “ilkokul” mezunu babaya sahip öğrenciler en düşük ortalama y  göstermiştir ($= 15.05$). Bununla birlikte, bu fark da istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p = .170$).

Bu sonuçlar, babaların eğitim düzeyinin öğrencilerin görsel sanatlar dersine karşı tutumlarını ve yaşam memnuniyeti düzeylerini anlamlı biçimde etkilemediğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, baba eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin yaşam memnuniyetinde gözlenen kısmi artış eğilimi, eğitimi ebeveynlerin çocuklarına sundukları bilişsel ve duygusal destekle açıklanabilir. Eğitim düzeyi düşük

ailelerde ise sınırlı sosyoekonomik imk nların, öğrencilerin derslere yönelik tutum ve genel iyilik h li üzerinde dolaylı etkiler yaratabileceği düşünülebilir.

Baba Eğitim Durumu ve İki Değişken Arasındaki İlişkinin Korelasyonel Bulguları

Ara tırmının bir diğer boyutunda, öğrencilerin baba eğitim durumu değişkenine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri incelenmiştir. Bireyin ebeveynlerinin eğitim düzeyinin, çocukların eğitimsel yaklaşımları, derslere karşı ilgisi ve genel yaşam doyumları üzerinde etkili olabileceği öngörülmektedir. Bu doğrultuda, öğrencilerin babalarının ilkokul, ortaokul, lise,  niversite ve lisansüstü eğitim düzeylerine göre puan ortalamaları analiz edilmiştir. Ayrıca,  ğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Spearman’s Korelasyon Testi uygulanmış; elde edilen sonuçlar Tablo 9’da sunulmuştur:

Tablo 9.

Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Puanları ile Yaşam Memnuniyeti Puanlarına İlişkin Spearman’s Korelasyon Analizi Bulguları

		GSDYT	YM
GSDYT	r	1.000	.067
	p	.	.472
	N	116	116

GSDYT: Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum. YM: Yaşam Memnuniyeti

Tablo 9 incelendiğinde, öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre hem görsel sanatlar dersine yönelik tutum puan ortalamaları hem de yaşam memnuniyeti puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$). Bu durum, baba eğitim düzeyinin öğrencilerin sanat dersine karşı geliştirdikleri tutumları ve genel yaşam doyumlarını anlamlı düzeyde etkilemediğini ortaya koymaktadır.

Öte yandan, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyeti düzeyleri arasındaki ilişki, Spearman’s korelasyon analiziyle değerlendirilmiş ve bu iki değişken arasında pozitif yönde, ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki tespit edilmiştir ($r = .067$; $p = .472$). Bu bulgu, öğrencilerin sanat dersine karşı olumlu tutum geli tirmelerinin, yaşam memnuniyetlerini artıracaklağına işaret eden zayıf bir eğilim olsa da bu ilişkinin mevcut örneklemde istatistiksel olarak anlamlı düzeye ulaşmadığını göstermektedir.

Elde edilen bu bulgular, afet sonrası koşullarda öğrencilerin psikososyal durumlarının çok boyutlu etkenlerden etkilendiğini ve yalnızca ebeveyn eğitim düzeyi gibi tekil değişkenlerle açıklanamayacağını ortaya koymaktadır. Ayrıca, sanat eğitiminin yaşam doyumunu ile ilişkisini güçlendirmek adına yapılandırılmış pedagojik yaklaşımların ve duygusal destek temelli programların geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrencilerin cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, doğum sırası, evde yaşayan birey sayısı ve ebeveyn eğitim durumu gibi demografik özelliklerinin, her iki ölçekteki puanlar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Bu durum, afet sonrası ortak yaşam koşullarında bulunan öğrencilerin, demografik farklılıklarına rağmen benzer duygusal, davranışsal ve tutumsal eğilimler sergilediklerini göstermektedir. Aynı zamanda, sanat eğitimi bağlamında öğrenciler arası bireysel değişkenlerin, ders algıları üzerindeki etkisinin sınırlı olabileceği düşünülmektedir (Doğan & Demir, 2023).

Bununla birlikte, sosyo-ekonomik düzeye göre yapılan analizlerde, öğrencilerin yaşam memnuniyeti puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiş ve düşük gelir grubunda yer alan öğrencilerin yaşam memnuniyetinin daha düşük olduğu g r lm ştir. Bu bulgu, yaşam koşullarının bireylerin psikolojik iyi oluşları üzerinde belirleyici bir unsur olduğunu destekler niteliktedir (Veenhoven, 2008; Katircioğlu, 2023). Özellikle afet sonrası dönemde, barınma koşulları, ekonomik yeterlilik ve sosyal destek sistemleri gibi etmenlerin çocukların yaşam doyumunu üzerindeki etkisinin arttığı; bu nedenle bu tür değişkenlerin dikkate alınmasının önemli olduğu söylenebilir (Demir, 2024; Aydemir &  zt rk, 2023).

Araştırma kapsamında, öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik olumlu tutumları ile yaşam memnuniyetleri arasında pozitif yönde, ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki belirlenmiştir. Bu durum, sanat eğitiminin öğrencilerin psikososyal iyilik h line katkıda bulunma potansiyelini ortaya koymakla birlikte, bu katkının tek başına belirleyici bir faktör olmadığını göstermektedir. Nitekim Malchiodi (2020) ile Pressman ve Cohen (2005) de sanatın özellikle travma sonrası bireylerde iyileştirici rol üstlenebileceğini vurgulamakta; ancak bu etkinin kişisel özellikler ve çevresel koşullarla birlikte şekillendiğine dikkat çekmektedirler.

Sonuç olarak, görsel sanatlar dersine yönelik olumlu tutumların öğrencilerin yaşam doyumlarıyla paralellik gösterdiği görülse de, bu ilişkinin anlamlı ve sürdürülebilir bir etki yaratabilmesi için kapsamlı, bütüncül ve uzun vadeli sanat temelli müdahale programlarına ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Bu doğrultuda, fiziksel ve psikolojik olarak destekleyici eğitim ortamlarının sağlanması,  ğretmen- ğrenci etkileşiminin güçlendirilmesi ve ailelerin eğitim süreçlerine aktif katılımının teşvik edilmesi, sanat eğitiminin afet sonrası öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerini pekiştirebilecek önemli faktörlerdir (Arslan & Cengizhan, 2022;  zsoy, 2020).

Bu araştırma, 6 şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında konteyner kentlerde yaşamlarını sürdüren ortaokul düzeyindeki depremzede öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyetleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Betimsel tarama modeliyle yürütülen çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrencilerin cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, doğum sırası, evde yaşayan birey sayısı ve ebeveynlerin eğitim durumu gibi temel demografik değişkenleri ile görsel sanatlar dersine yönelik tutum puanları ve yaşam memnuniyeti düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu durum, afet sonrası benzer yaşam koşullarını paylaşan öğrencilerde demografik özelliklerden bağımsız ortak psikososyal tepkilerin gelişebileceğine işaret etmektedir.

Sosyo-ekonomik düzey, öğrencilerin yaşam memnuniyetleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmuş; düşük gelir grubundaki öğrencilerin yaşam doyum düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, yaşam koşullarının psikolojik iyi oluş üzerindeki belirleyici rolünü doğrulamaktadır.

Öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik olumlu tutumları ile yaşam memnuniyetleri arasında pozitif yönde ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuç, sanat eğitiminin afet sonrası iyilik h line katkı sağlayabileceğini, ancak bu katkının tek başına yeterli olmadığını ortaya koymaktadır.

Genel olarak bu bulgular, afetzede öğrencilerin yaşam doyumlarının sosyo-ekonomik koşullardan önemli ölçüde etkilendiğini, ancak görsel sanatlar eğitiminin bu sürece psikososyal destekleyici bir katkı sunduğunu göstermektedir. Ancak sanat eğitiminin etkisinin daha anlamlı düzeyde ortaya çıkabilmesi için, bu tür eğitimlerin daha bütüncül, yapılandırılmış ve uzun soluklu programlarla desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulguları doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmektedir:

Sanat eğitimi, afet sonrası dönemde öğrenci iyilik hâlini destekleyecek şekilde rehabilitasyon temelli bir yaklaşımla yeniden yapılandırılmalıdır. Görsel sanatlar ders içerikleri, duygusal ifade ve psikolojik dayanıklılık odaklı etkinliklerle zenginleştirilmelidir.

Sosyo-ekonomik farklılıkların yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisi dikkate alınarak, dezavantajlı öğrencileri destekleyici sosyal ve eğitim politikaları geliştirilmelidir.

Konteyner kentlerde görev yapan öğretmenlere, travma sonrası eğitim, sanat yoluyla duygusal destek ve psikososyal müdahale konularında hizmet içi eğitimler verilmesi önerilmektedir.

İleriki araştırmalarda, farklı yaş gruplarıyla yapılacak boylamsal çalışmalar, sanat eğitiminin psikolojik etkilerini uzun vadede değerlendirmeye olanak tanıyabilir.

Çalışma farklı illerde tekrarlanarak, afet sonrası sanat eğitimi ve yaşam doyumu ilişkisi bölgesel düzeyde karşılaştırmalı olarak incelenebilir.

Etik Komite Onayı: Gazi Üniversitesi Etik Komisyon Araştırma Kod: 2024-1859

Çıkar Çatışması: Yoktur.

Finansal Destek: Yoktur.

KAYNAKÇA

- Arslan, A., & Cengizhan, E. (2022). Görsel sanatlar derslerinin öğrencilerin sosyal gelişimlerine etkisi. *Eğitim ve Sanat Dergisi*, 8(2), 54–67.
- Aslantaş, E. (2014). Görsel sanatlar dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 185–192.
- Aydemir, S., & Öztürk, M. (2023). Afet sonrası geçici barınma alanlarında çocuk psikolojisi. *Afet Psikolojisi Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 12–29.
- Cropanzano, R., & Wright, T. A. (2001). When a “happy” worker is really a “productive” worker: A review and further refinement of the happy-productive worker thesis. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 53(3), 182–199. <https://doi.org/10.1037/1061-4087.53.3.182>
- Dağlı, A., & Baysal, N. (2016). Yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250–1262.
- Demir, E. (2024). Konteynerde yaşamın çocuklar üzerindeki psikolojik etkileri. *Afet ve Çocuk Dergisi*, 2(1), 45–60.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71–75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- Doğan, R., & Demir, H. (2023). Öğretmen tutumlarının sanat eğitimine etkisi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 98–113.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A., & Buchner, A. (2007). G* power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175–191. <https://doi.org/10.3758/BF03193146>
- Karasar, N. (2022). Bilimsel araştırma yöntemi (36. baskı). Nobel Yayıncılık.
- Katircioğlu, M. (2023). Yaşam memnuniyeti kavramının eğitsel bağlamda değerlendirilmesi. *Eğitimde Psikolojik Yaklaşımlar Dergisi*, 5(3), 66–80.

- Lyubomirsky, S. (2001). Why are some people happier than others? The role of cognitive and motivational processes in well-being. *American Psychologist*, 56(3), 239–249. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.56.3.239>
- Malchiodi, C. A. (2020). Sanat terapisiyle iyileşme. Nobel Yayıncılık.
- Özsoy, V. (2020). Görsel sanat eğitiminde görsel kültürün temelleri: Kültürel ve eleştirel sorgulama olarak görsel sanatlar öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Pavot, W., & Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*, 5(2), 164–172. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.5.2.164>.
- Pressman, S. D., & Cohen, S. (2005). Does positive affect influence health? *Psychological Bulletin*, 131(6), 925–971. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.131.6.925>
- Şahin, M. M., & Durualp, E. (2024). Okul  ncesi dönemdeki çocukların depreme ilişkin algılarının incelenmesi. *Uluslararası Erken  ocukluk Eğitimi  alışmaları Dergisi*, 9(2), 1-24.
- Temş , M. (2024). Afet sonrası eğitimde konteyner yaşamının  ocuk üzerindeki etkileri. *Eğitimde Travma ve İyileşme Dergisi*, 6(1), 30–48.
- Veenhoven, R. (2008). Sociological theories of subjective well-being. In M. Eid & R. J. Larsen (Eds.), *The science of subjective well-being* (pp. 44–61). Guilford Press. <https://doi.org/10.1007/s10902-006-9042-1>